

ВІДГУК
офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
Черкасова Володимира Федоровича
на дисертацію Юї Хайюї «Формування методологічної культури
майбутніх учителів хореографії у професійній підготовці», подану на
здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

На початку ХХІ ст. відбуваються суттєві зміни в політичному, соціально-економічному та культурному житті суспільства, які спричиняють докорінні зміни в системі вищої педагогічної освіти, впливаючи на розвиток хореографічної освіти. Вивчення й узагальнення основних етапів генези хореографічної освіти дозволяє простежити еволюцію хореографічної школи, становлення хореографічних колективів, діяльність викладачів і студентів, їхній внесок у збереження традицій та інтеграцію хореографічної освіти у світовий освітній простір. За такого підходу дослідження процесу формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії в професійній підготовці, здійснене Юї Хайюї, є актуальним і своєчасним.

2. Наукова новизна отриманих результатів дослідження

Характеризуючи наукову новизну пропонованої роботи, зазначимо, що вона відповідає логіці та змісту дослідження, поставленим завданням. У дисертації визначено та науково обґрунтовано педагогічні умови формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії, а саме: інтегрування професійно-педагогічних та мистецьких дисциплін у процесі навчання майбутніх учителів хореографії, актуалізація дослідницького складника професійної підготовки майбутніх учителів хореографії в закладах вищої освіти, активізація синергійно-творчого характеру застосування педагогічно-інтерпретаційних, методичних та поліхудожніх умінь у мистецько-професійній діяльності майбутніх учителів хореографії.

У контексті предмета дослідження авторка дисертації розробила модель, що складається з трьох блоків, кожен із яких характеризується певним змістовим наповненням, що віддзеркалює системно-цілісну єдність методологічних підходів і педагогічних умов та забезпечує можливість цілеспрямованого впливу на визначення та запровадження професійно-ідентифікаційного, інтелектуально-операційного, естетично-інтенційного компонентів методологічної культури майбутніх учителів хореографії.

На наш погляд, здобувачка чітко обґрунтувала структуру методологічної культури вчителів хореографії, визначила критерії їхнього оцінювання та показники сформованості досліджуваного феномена. До того ж у пропонованому дослідженні запропоновано та експериментально перевірено змістові характеристики рівнів сформованості методологічної культури майбутніх учителів хореографії.

3. Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що дисертантка розробила програму елективного курсу для здобувачів вищої освіти першого освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 014 Середня освіта (Хореографія) «Основи формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії»; презентувала методiku формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії в закладах вищої освіти, методично забезпечивши процес формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії.

Зауважимо, що матеріали дослідження можуть бути використані під час студентських навчальних і виробничих практик та фахових семінарів, у процесі організації науково-дослідної роботи студентів, під час підвищення професійної майстерності учасників неформальної хореографічної освіти, методистів-хореографів, організаторів та керівників танцювальних гуртків.

4. Повнота викладення матеріалу дисертації в публікаціях

Основні теоретичні положення та результати дослідження висвітлено в 10 публікаціях автора, із них: 2 – у наукових фахових виданнях України, 3 – у зарубіжних періодичних наукових виданнях (Ізраїль, Угорщина), 5 – апробаційного характеру.

У наукових публікаціях презентовано основні положення дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, практичне значення та подані до захисту. Наукові доробки пройшли незалежну апробацію на міжнародних конференціях і науково-практичних семінарах кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

5. Ступінь обґрунтованості наукових положень

Відповідно до мети дисертаційного дослідження, яка полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній апробації педагогічних умов і моделі формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії, авторка інтерпретувала такі основні поняття наукового пошуку: «методологічна культура» та «методологічна культура вчителя хореографії».

На особливу увагу заслуговує те, що в процесі дослідження здобувачка розв'язала низку завдань, зокрема, уточнила зміст базових понять, визначила критерії, показники та рівні сформованості методологічної культури майбутніх учителів хореографії. У роботі науково обґрунтовано методологічні підходи, педагогічні умови та розроблено модель формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії. Окрім того, експериментально перевірено ефективність педагогічних умов та моделі формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії в процесі навчання в закладі вищої освіти.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», Рівненського

державного гуманітарного університету, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Позитивно оцінюючи представлене дослідження, зазначимо, що аналіз рукопису дисертаційної роботи Юї Хайюї засвідчив системність дослідження теоретичних і методичних засад формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії в професійній підготовці. Пропонована робота відповідає чинним вимогам до дисертацій такого рівня, логіці та послідовності розкриття основних дослідницьких завдань. Назва дисертації узгоджується з метою, відповідає змісту здійсненого дослідження. Аналіз змісту дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що авторка визначила понятійний апарат (об'єкт та мету), чітко сформулювавши завдання, що переконливо доводить високий науковий рівень Юї Хайюї як грамотного науковця.

З огляду на сказане, можна визнати дисертаційне дослідження Юї Хайюї завершеним педагогічним дослідженням, що містить нові наукові положення, має конкретне теоретичне й практичне значення та засвідчує вміння авторки прогнозувати актуальні проблеми теорії й практики хореографічної освіти й успішно працювати над їхнім розв'язанням.

Сформульовані в дисертації загальні висновки відбивають належний рівень реалізації представленої у вступі мети й розв'язання завдань роботи, а також передбачають перспективність подальших наукових досліджень.

6. Структура та зміст дисертації, її відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Аналіз змісту дисертації та публікацій Юї Хайюї засвідчує наукову обґрунтованість й достовірність поданих результатів.

Дисертація має логічну структуру, охоплює основні складники проблеми та послідовно розкриває важливі дослідницькі завдання. Пропонована робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел

(384 найменування, із них 7 – іноземними мовами), 3 додатків на 63 сторінках. Загальний обсяг роботи складає 294 сторінки друкованого тексту, основний зміст викладено на 191 сторінці. Роботу ілюстровано 12 таблицями та 5 рисунками.

Обґрунтування основних положень дисертаційного дослідження є досить переконливим. Зазначимо, що в першому параграфі першого розділу здобувачка визначає феномен методологічної культури з міждисциплінарної позиції. За такого підходу з'ясовано, що методологічна культура вможливорює створення вчителем хореографії індивідуальних мистецько-освітніх стратегій, заснованих на міждисциплінарній інтеграції наукових знань із філософії науки, естетики, соціології, теорії та історії мистецтва, що сприяє усвідомленню цілісності мистецтва як соціокультурного феномену.

Дисертантка вдало обґрунтовує визначальні поняття дослідження, пропонує авторське тлумачення понять «методологічна культура», «методологічна культура вчителя», «методологічна культура майбутнього вчителя хореографії». Останнє з названих авторка семантизує як «системний неадитивний особистісно-професійний метаконструкт, що детермінується синергійною єдністю знань про структуру, логічну організацію, термінологічно-категорійний апарат, способи й засоби професійно-педагогічної та мистецько-освітньої діяльності; передбачає наявність наукового світобачення, сциентичного мислення, здатності до рефлексії інтегративного й синтетичного характеру хореографічного мистецтва; функціонує як динамічне поєднання дослідницько-аналітичних та методичних умінь, що дозволяють подолати дискретність у формуванні вузькофахової та загальнопрофесійної компетентностей педагога-хореографа; сприяє комплексній актуалізації наукознавчої інформації з педагогіки, мистецької педагогіки, теорії та історії мистецтва, методики навчання хореографії, що сприяє усвідомленню студентом цілісності мистецтва як соціокультурного феномену, розгортанню різних векторів дослідницького пошуку; увиразнює здатність актуалізовувати міжпредметні

зв'язки, національні та соціокультуротворчі контексти; забезпечує добір персоналізованих методів викладання варіативного хореографічного мистецтва».

Заслуговує позитивної оцінки третій параграф дисертації, у якому авторка дисертаційного дослідження презентує сутність і структурні компоненти методологічної культури майбутніх учителів хореографії. Не викликає сумніву визначення й методологічна спрямованість запропонованих компонентів, з-поміж яких: професійно-ідентифікаційний, інтелектуально-операційний, естетично-інтенційний. З урахуванням критеріально-діагностувальної матриці схарактеризовано фахово-унормований (низький), методично-персоналізований (задовільний), рефлексійно-самопроектувальний (високий) рівні сформованості методологічної культури майбутніх учителів хореографії.

Науково цінним є четвертий параграф дисертації, у якому Юй Хайюй визначає педагогічні умови, що забезпечують формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії: інтегрування професійно-педагогічних та мистецьких дисциплін у процесі навчання майбутніх учителів хореографії; актуалізація дослідницького складника професійної підготовки майбутніх учителів хореографії в закладах вищої освіти; активізація синергійно-творчого характеру застосування педагогічно-інтерпретаційних, методичних та поліхудожніх умінь у мистецько-професійній діяльності майбутніх учителів хореографії.

Заслуговує на увагу другий розділ дисертації, у якому авторка презентувала організацію, проведення та результати експериментального дослідження процесу формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії під час професійної підготовки.

У контексті предмета дослідження здобувачка розробила загальну критеріальну матрицю вимірювання рівнів сформованості методологічної культури майбутніх учителів хореографії, яка містить компоненти для характеристики процесу якісних і кількісних змін, що відбуваються у зв'язку

із впровадженням запропонованих педагогічних умов. Відповідно до компонентів авторка дисертації обґрунтувала рівні сформованості методологічної культури майбутніх учителів хореографії.

Цінним вважаємо другий параграф другого розділу дисертаційного дослідження, у якому авторка презентує модель і методику формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії в процесі професійної підготовки, що дозволяє виокремити дидактичні закономірності функціонування об'єкта через теоретичний зміст системи й має творчий характер, а також визначає спрямованість реформування дидактичної сутності за допомогою визначеного зв'язку елементів системи. Отже, значущим вважаємо поданий у роботі добір доцільного типу моделі з урахуванням її категоріальної суті.

Зауважимо, що цінним є і те, що здобувачка розробила та експериментально перевірила методику формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії, що передбачає чотири етапи, а саме: професійно-моделювальний, конструктивно-технологічний та креативно-розвивальний. Важливо, що на кожному етапі визначено мету й завдання, виявлено ознаки неперервності запропонованої методики, що уможливорює ефективність процесу формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії.

Важливим у змісті дисертаційного дослідження є порівняльний аналіз результатів констатувального та прикінцевого етапів експериментального дослідження процесу формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії в професійній підготовці в умовах модернізації та оптимізації процесу художньо-естетичного виховання молоді.

Одержанню достовірних та обґрунтованих результатів сприяло те, що за допомогою серії моніторингових процедур, вимірювання рівнів сформованості методологічної культури майбутніх учителів хореографії до та після впровадження розроблених педагогічних умов, моделі й методики було зафіксовано значні позитивні зрушення в студентів експериментальної

групи на відміну від контрольної. Це засвідчує доцільність та ефективність запропонованих дисертанткою педагогічних умов, запровадження структурно-функціональної моделі та методики сформованості окресленого явища.

Заслужують на позитивну оцінку додатки, які використовувалися в змісті дисертаційного дослідження.

Зміст дисертації викладено й оформлено відповідно до нормативних вимог. Отже, дисертація Юї Хайюї вважається цілісним науковим дослідженням із дотриманням вимог МОН України.

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Водночас із позитивною оцінкою роботи висловимо певні зауваження, можливо, дещо інший погляд на окремі положення дисертації.

1. На 83 сторінці тексту запропонованого дослідження Юї Хайюї повно та всебічно визначає сутність феномена «методологічна культура майбутнього вчителя хореографії». Бажано було б зупинити дослідницю увагу й на визначенні функцій, притаманних методологічній культурі в системі професійної діяльності вчителя хореографії.

2. Підрозділ 1.3. дисертаційної роботи присвячено висвітленню феномену «методологічна культура майбутнього вчителя хореографії» у поєднанні професійно-ідентифікаційного, інтелектуально-операційного та естетично-інтенційного компонентів. Описуючи методологічну культуру, Юї Хайюї послуговується поняттями «методологічна освіченість», «методологічна грамотність», «методологічні знання», проте в структурі досліджуваного явища їх немає.

3. Параграф 1.4. дисертації присвячено характеристиці методологічних засад розуміння сутності формування методологічної культури вчителя хореографії. Дослідженню тільки б надало ваги розкриття принципів їх реалізації.

4. Опис формувального етапу експерименту дослідження (параграф 2.2.

дисертації) став би більш лаконічним, якби в роботі окремими підрозділами було б схарактеризовано модель та методу формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії та наведено приклади їхньої реалізації під час роботи із студентами.

5. Текст роботи має технічні огріхи (с. 184, 186, 191, 192), стилістичні (с. 43, 49, 68), орфографічні та пунктуаційні неточності.

У цілому аналіз тексту дисертації засвідчує дотримання здобувачкою вимог академічної доброчесності в повному обсязі.

8. Загальний висновок

Утім, зроблені зауваження й побажання не впливають на загальну оцінку дисертаційної роботи Юї Хайной «Формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії у професійній підготовці». Авторка виявила наукову ерудицію, досягла поставленої мети, чим зробила вагомий внесок у розширення й збагачення наукового знання стосовно формування методологічної культури майбутніх учителів хореографії в професійній підготовці. Робота є актуальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, відповідає вимогам п. 12 «Порядку присудження наукових ступенів» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, що ставляться до дисертацій, а Юї Хайной заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) Галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент: доктор педагогічних наук,
професор кафедри мистецької освіти
Центральноукраїнського
державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка

Володимир ЧЕРКАСОВ

Підпис Черкасова В. Ф. затверджую
Т.в.о. проректора з наукової роботи

Лілія КЛОЧЕК

